בעזהשי"ת

גליון י"ג
עש"ק
פ' משפטים
תשפ"ד
לפ"ק

א פלאטפארמע פאר אייך - איבער אייערע דורות

הפצה נתנדב ע"י:
הרב ר' יודל פירטה שליט"א
לרגל אירוסי בנו
הרב יעקב אורי פריעדמאן שליט"א
לרגל הולדות בנו
מו"ה מרדכי טייטלבוים הי"ו
מו"ה אברהם אהרן ראטה הי"ו
תשוח"ח להם, יהי"ר שיזכו לראות רוב נחת מכל יוצאי חלציהם ולהתברך בכל מילי דמיטב.

קאנסטיטוציאנעלע אדוואקאט 'ראביי' אלי' אשר פריראו מיט לעגאלע פערספעקטיוו:

די קאאפעראציע פון אגודת ישראל קען ברענגען ערנסטע קאנסעקווענצן אין זייער שטאנד אין 'געריכט' קעגן גזירת החינוך!"

בויענדיג אויף זייער דורכפאל ביי קאוויד עפעדעמיק נאכן ארויסווייזן קאאפעראציע

אין א אינטערעסאנטן אפהאנדלונג פון לעגאלן שטאנדפונקט, ווערט גאר שטארק ארויסגעברענגט ערנסטע צווייפלען אויף די צוטרוי אין אגודת ישראל'ס פארטרעטערשאפט אין געריכט בנוגע דעם גזירת החינוך, אין אן ארטיקל געשריבן דורך אן אדוואקאט אין א לאקאלע ענגלישע אויסגאבע 'מבשר' וואס ערשיינט אין ראקלענד קאונטי אויף די ענגלישע שפראך,

ער ברענגט דארט אויף די פארערטערישע ראלע פון אגודת ישראל ביי די קאוויד עפאכע.

ווי באקאנט, האט אגודת ישראל און אירע אפיליאירטע אין די אנהייב פון די תקופה פון קאוויד מיטגעארבעט מיט די רעגירונג צו פארשליסן די מוסדות און די בתי מדרשים, אין די צייט וואס עסענשאל פלעצער א שטייגער ווי סופערמארקעטס וכדומה האבן געמעגט זיין אפן.

שפעטער אין די טעג פון חוה"מ סוכות תשפ"א, ווען 'קאומא' האט ארויסגעגעבן א עקזעקיוטיוו ארדער צו פארשפארן די בתי מדרשים מיט מער פון צען מתפללים אין פארשידענע זאנעס אריינגערעכנט בארא פארק, איז אגודת ישראל דעמאלטס געגאנגען אין געריכט אנטקעגן די רעגירונג מיט די טענה אז עס איז אנטקעגן רעליגיע, און זיי האבן פארלאנגט א **TRO**, אבער דער פעדעראלער שופט 'מאטזימאטא' האט עס אפגעווארפן (אקטויבער 9 למס' וואס איז אויסגעפאלן הושענא רבה) און געזאגט **"אז די פאקט אז אגודת ישראל האט אין אנהייב אויסגעפירט די געזעץ צו פארשפארן די בתי מדרשים, ווייזט אויף אז עס איז זיי נישט אזוי וויכטיג דאס אפן האלטן, און דערפאר איז זייער טענה אז די געזעץ איז אנטקעגן די רעליגיע נישט אקצעפטירבאר"** (זעה דאקומענט).

"דעמאלטס האט אגודת ישראל פארלוירן דעם כח לוחם צו זיין פאר רעליגיעזע פרייהייט" טענה'ט דער אדוואקאט.

די זעלבע זאך שפילט זיך יעצט אפ ביי חינוך, פירט אויס דער אדוואקאט; ווען דער מהלך פון נאכקומען די רעגירונג פארלאנגן קען ברענגען גאר גרויסע שאדן'ס עווענטועל, צוליב דעם זעלבן פראבלעם, אז **"מען קען נישט לוחם זיין פאר רעליגיע פרייהייט אין דער צייט וואס מען אקצעפטירט געזעצן קעגן רעליגיע פרייהייט"**, און דאס שוואכט אפ זייער פאזיציע ביי געריכטליכע אנקלאגעס קעגן די רעגירונג, און טראכט - זאגט ער - וואס ביי יענע קלאַגע האבן זיי עווענטועל געווינען אין סופרים קאורט, איז דאס גאר א שוואכער באַווייז אויף וויאזוי דאס וועט זיך אויסשפילן ביי דעם איצטיגן פאל, און סוף כל סוף קען נעמען יארן ביז מען קומט אן צום סופרים קאורט און נישט אייביג נעמען זיי אפי' אן די קעיס, ממילא זיך צו פארלאזן נאר אויף דעם איז נישט רעאליסטיש.

אין די ארטיקל ברענגט ער זייער שטארק ארויס אז בעצם אין אמעריקא איז דא אין די רעגירונג דריי פליגלעך 1) די לעגיסלאטיווע פליגל, 2) די עקזעקיוטיוו פליגל 3) זשודישערי פליגל, וואס אין א געוויסע פארנעם זענען זיי זיך סותר, דהיינו די 'לעגיסלאטיווע' אדער 'עקזעקיוטיוו' פליגל מאכן געזעצן, »

New Feature EXCLUSIVELY IN THE MEVASER

American Jewishprudence

RABBI ELIYAHU ASHER PRERO, ESQ.

HOW COMPLIANCE WITH THE COVID-19 RESTRICTIONS DOOMED AGUDATH ISRAEL'S LAWSUIT

CONSIDERING THE CONSTITUTIONAL COST OF COMPLIANCE: CAN AGUDATH ISRAEL ROBUSTLY PROTECT THE ORTHODOX COMMUNITY'S RELIGIOUS FREEDOM?

ROMAN CATHOLIC DIOCESE OF BROOKLYN V. CUOMO, 495 F. SUPP. 3D 118 (E.D.N.Y. 2020)

THINKING LIKE A LAWYER

What did the Jewish Orthodox community lose by closing synagogues during the Covid-19 pandemic? I am not a public health scholar and do debate the public health implications of closing houses of worship. Rather, the question of compliance turns on best practices in positioning the Orthodox community from a constitutional law perspective in preserving religious freedoms and calls into question the tactics Agudath Israel used during the Covid-19 pandemic to preserve religious freedoms.

"TO BE, OR NOT TO BE, THAT IS THE QUESTION."

Here's the rub: By complying with shutting down the synagogues while allowing the supermarkets and convenience stores to stay open, the Orthodox community demonstrated their support for (or compliance with, at bottom) the essential/non-essential differentiation drawn by both elected and appointed government officials.

While the presidium of Agudath Israel of America did not explicitly broadcast this message, this was the message that Judge Kiyo Matsumoto gleaned from Agudath Israel's compliance with Covid-19 restrictions. And that is one reason why Judge Matsumoto ruled against Agudath Israel.

COVID RESTRICTIONS AND AGUDATH ISRAEL'S LAWSUIT

At the early stages of the Covid-19 pandemic, the government allowed only certain businesses to stay open, while forcing others, which the government deemed "non-essential," to close. Through the ebb and flow of government regulations in reaction to the progression and contraction of the pandemic, the Catholic Diocese of Brooklyn and Agudath Israel wished to open within the Covid guidelines set in place at "essential" facilities. They sued Governor Cuomo seeking relief from his executive order limiting attendance in houses of worship to 10 people—regardless of the size of the room. To stay the Executive Order before trial, the parties were required to prove that they would suffer "irreparable harm" if they were obligated to conform with Cuomo's Executive Order. See: Roman Catholic Diocese of Brooklyn v. Cuomo, 495 F. Supp. 3d 118 (E.D.N.Y. 2020), published October 16, 2020.

IRREPARABLE HARM?

Agudath Israel asserted they would suffer irreparable harm if they could not hold services with more than 10 people.

In the decision against Agudath Israel, Judge Matsumoto held that the Orthodox community would not suffer irreparable harm by having their synagogue attendance limited.

COMPLIANCE DOOMED THE AGUDATH ISRAEL

As noted last week, Judge Garaufis (the judge for the Catholic Diocese's suit against Governor Cuomo) wrote: "On the other hand, some courts have held that plaintiffs forced to modify their religious practice due to COVID-19 regulations have failed to show irreparable harm.

"**In Agudath Israel**, Judge Matsumoto held that in light of 'the fact that the Orthodox community has previously complied with the total lockdown and has continued to comply with the Phase Four restriction ... the injuries that it brings to the Court's attention are not irreparable, they are unfortunate.... They can continue to observe their religion but there will have to be modifications.'" (Agudath Israel, Hr'g Tr. at 66.) Roman Catholic Diocese of Brooklyn v. Cuomo.

IN OTHER WORDS: PREVIOUS COMPLIANCE EQUALS LACK OF HARM

Judge Matsumoto reasoned: Because the Orthodox community previously complied with the total lockdown, and continued to comply with whatever government restrictions were currently in force, the Orthodox community would not suffer irreparable harm by further complying with Governor Cuomo's executive order limiting synagogue attendance to ten worshippers, regardless of the size of the room. Judge Matsumoto thus concluded that the compliance of the Orthodox community proved that they were not harmed by closing their synagogues.

One could counter that Judge Matsumoto's conclusion is logically flawed. Perhaps the Orthodox community only complied with the "total lockdown" because they were unfamiliar with the virus, its treatment and prevention. Further, October 2020 was a different story than March or April 2020 when the lockdowns began.

While that logic may be sound, that was not the way that Judge Matsumoto, a federal district judge, analyzed the irreparable harm element, and it was Judge Matsumoto's ruling that became law.

WHO CARES ABOUT COMPLIANCE WITH GOVERNMENT REGULATIONS?

Why is this consideration so important? Didn't Agudath Israel and the Catholic Diocese win on appeal to the Supreme Court? Wasn't Judge Matsumoto's ruling overturned?

The answer is: although Agudath Israel won in November, they lost in October.

Meaning: the loss at the both the district and circuit courts dealt a strong blow against Agudath Israel in this specific case, against religious freedom in general, and against Agudath Israel's tactics in preserving religious freedom. Once Agudath Israel lost at the district and circuit courts, Agudath Israel's only path to victory was at the Supreme Court—which could only occur if the Supreme Court took up the case (granted a "writ of certiorari").

Looking Towards the Future. Moreover, regardless of Agudath Israel's victory at the Supreme Court, the next fight for freedom of religious exercise will begin at the district court and make its way to the circuit court of appeals. Winning at those levels is crucial.

As the famed Seton Hall Law Professor McLaughlin would say, "There is **no substitute** for winning down below."

THE COURTS FRAME CONSTITUTIONAL RIGHTS

The freedom of religious exercise, while granted by the First Amendment of the Constitution, is largely framed by the federal courts. The very nature of a constitutional right is that there exists a push and pull, a "tug of war," between those who wish to see the right expanded, and those who wish to see the right regulated and restricted.

This "tug of war" exists not only regarding religion, but also in regard to other rights enshrined by the Constitution as well. The right to vote, the right of free speech, and the right to due process—are all rights guaranteed by the "Bill of Rights." Yet, a constant struggle exists between the government, who wishes to regulate those rights, and groups who wish to maintain, or even expand those rights.

For example: the following constitutional questions are perennial hot topics: What type of speech may be regulated? How strictly may it be regulated? May states require photo identification before voting, and does that restrict the right to vote? How far do procedural or substantive due process rights extend?

THE NEXT FRONTIER AND THE COST OF COMPLIANCE

While we examine the jurisprudence of the Covid-19 cases, we bear in mind future constitutional law cases that intersect with the Jewish experience. Currently, battles are erupting regarding religious land use and religious education.

As we make our way through 2024,

[continued on page 83]

Jewishprudence
[continued from page 82]

religious parochial education in the State of New York continues to loom under the specter of tighter government regulation. While the Supreme Court has ruled that a parent has a constitutional right to educate their child (See Meyer v. Nebraska (1923) and Pierce v. Society of Sisters (1925), the contours of that right have yet to be clearly defined regarding yeshiva education in New York State.

SHOULD THE ORTHODOX COMMUNITY COMPLY WITH HYPOTHETICAL REGULATIONS RESTRICTING YESHIVA EDUCATION?

While the Orthodox community braces for the next large-scale constitutional law battle in the realm of yeshiva education we can raise a few questions. First, can we learn any lessons from the Covid-19 regulations that restricted attendance in houses of worship? Second, is the short-term benefit of compliance worth any long-term negative effects? Third, what are the "externalities" associated with compliance.

IN SUMMARY

Judge Matsumoto rejected Agudath Israel's request for injunction against Governor Cuomo's Executive Order that limited attendance in houses of worship to 10 people-- regardless of the size of the house of worship. Judge Matsumoto reasoned that because Agudath Israel previously complied with the total lock down that completely shuttered their synagogues, the Orthodox community would not suffer irreparable harm by further restricting synagogue attendance.

While one can debate Judge Matsumoto's logic, the ruling became binding law until it was overturned in the Supreme Court, and past performance is no guarantee of a similar outcome regarding future lawsuits. As we approach the looming constitutional law battle in the field of regulating yeshiva education, Orthodox community leaders would be wise to factor in the long-term cost of compliance, and ask: can Agudath Israel robustly protect the religious freedoms of the Orthodox community?

©2023 Eliyahu Asher Prero. Please address all correspondence to editor@monseymevaser.com.

גייענדיג צום דרוק:

סטעיט ווארפט אפ דריי אמיקעס בריוו אריינגעגעבן אין געריכט פון 'ארטאדאקס יוניאן' (OU) באבוב און חב"ד

אויספירליכע באריכט ווערט נאכפאלגן אי"ה

בינינו ערבים לנו!

הגאון הגדול ר' ישראל דוד שלעזינגער שליט"א: די אחריות ליגט אויף די עלטערן צו ראטעווען זייערע קינדער בעוד מועד

גאר קלארע און שטארקע דיבורים איז געהערט געווארן, דורך הגאון הגדול ר' ישראל דוד שלעזינגער שליט"א ביים וועכנטליכן ליל ששי שיעור דעם פארגאנגענעם דאנערשטאג פ' יתרו אין מאנסי, בנוגע אויספאלגן די גדולי הדור שליט"א וואס האבן גע'אסר'ט זיך אונטערצוגעבן פאר די רעגירונג אויף סיי וועלכן אופן:

...מה נאמר ומה נדבר, דער עולם זאל אונז מוחל זיין אז הקטן שבקטנים כפשוטו, אין א זמן וואס ס'ברענט א פייער בעולם, און די גאנצע עתיד פון בנינו ובנתינו לדורות ולנצח נצחים שטייט כפשוטו ממש אין א כור המבחן, צו אונז וועל מיר שטיין מיט די קלארע אמונה המסורה לנו מדורותינו.

מיר שעמען זיך צו רעדן פון די זאך, מיר קענען אפי' נישט אריינקוקן אין די זאכן צו טראכטן אז ס'איז גאר יתכן אז ס'זאלן זיין אזעלכע וואס ווילן ערגעץ מיט אנדערע סארט נגיעות, צו קענען קומען זאגן אז ס'איז דא 'עפעס א מעגליכקייט' זיך צו קענען צושטעלן צו דעם.

מיר ווען נישט זאגן ווי אזוי די זאכן הייסן, צו ס'רופט זיך 'אקוויוועלנט' אדער 'פעטוועי' וכו' דברים בטלים ומבוטלים וואס זענען נישט ראוי צו דערמאנען אין ביהמ"ד.

מיר רעדן נאר פון די אחריות אויף יעדע טאטע און מאמע וואס זענען געשטאנען ביים בארג סיני און מבטיח געווען פארן רבוש"ע 'בנינו ערבים לנו', אין דא זיך אריינלאזן אין — חס וחלילה - דער היפך פון דער אמונה פון א איד מדור דור, וואס עפרא לפומיהו פון אומות העולם זיי זוכן א לעבן פון טוהן וואס מ'וויל, זיי זוכן א לעבן פון אריינלייגן חס וחלילה א מחשבה אז ס'איז דא דאס און ס'איז דא עפעס אנדערש, יא, דו זיי בוחר!"

תסמרנה שערות אנוש אז מ'דארף דא זיצן און בכלל רעדן וועגן דעם, אז ס'זאל זיין »

« און די ׳זשודישערי׳ פליגל קומט און איז עס מבטל.״יעצט אגודת ישראל זיצט א גאנצן טאג מיט די ׳לעגיסלאטיוו׳ און ׳עקזעקיוטיוו׳ פליגל כדי צו באקומען פאנדס וכו׳, איז פשוט אז אגודת ישראל זוכט א גאנצן טאג צו געפעלן פאר זיי און אויספאלגן זייערע געזעצן, אפילו פאר די פרייז אז שפעטער וועט עס שאטן ווען עס קומט אין געריכט.

קאורט באשטעטיגט: אבי שיק צייכנט זיך נישט אויס אין ׳רעליגיעזע

פרייהייט׳ אנגעלעגנהייטן...

אין א זייטיגן נאטיץ איז אינטרעסאנט אנצוצייכענען די אפשאצונג פון דעם געריכט איבער דעם מינדערוויכטיגען סטאטוס פון דעם אדוואקאט ׳אבי שיק׳ אויף אזעלכע וויכטיגע אנגעלעגנהייטן, ווען עווענטועל איז דער אויבנדערמאנטער אורטייל פון דעם אונטערשטע געריכט איבערגעדרייט געווארן דורך דעם סופרים קאורט אין נאוועמבער 25 למס׳, און אגודת ישראל איז געגאנגען אין קאורט אז די סטעיט זאל באצאלן די קאסטן פון די לעגאלע קאמף, און טראץ דעם וואס אבי שיק האט זיך ׳אנגעמאסטן׳ אלס ׳קאנסטיטוציאנעלער אדוואקאט׳... האט אבער דער שופט אים אפגעשאצט אלס איינער וואס האט נישט קיין ערפארונג אין דעם פעלד, שרייבנדיג: **״אזוי ווי דער געריכט קען נישט באשטעטיגן אז אבי שיק צייכענט זיך אויס אין דעם געביט פון ״פרייע עקסערסייז קעיסעס״ - דהיינו רעליגיעזע פרייהייט אנגעלעגנהייטן - וכדומה ממילא קומט זיך אים נישט א גרעסערע רעיט...״**

אוחז החבל בשני ראשין... ■

ראוֹּה צָרִים שֶׂחֲקוּ עַל מִשְׁבַּתֶּהָ

יאפפע״ד באריכטעט מיט סימפאטיע איבער רעגירונג-קאפעראציע פון גרויסע קהילות און מוסדות

די פארשאלטענע מוסרים פון יאפפע״ד האבן דעם מאנטאג פ׳ משפטים באריכטעט אין זייער טריפה׳נעם העצע ליפלעט, אז אין די לעצטערע וואכן איז אנטשטאנען א גרויסע הייסע דעבאטע ביים ערליכן אידנטום צו מען זאל קאאפערירן מיט די רעגירונגס נייע גיידליינס אדער מען זאל דאס אינגאנצן איגנארירן, און זיי רעכענען דארט אויס די נעמען פון די וועלכע זענען געגאנגען מיט די מהלך פון אגודת ישראל און פערלס צו קאפערירן, און די וועלכע וואס נישט.

2/5/24, 2:06 PM

In recent weeks, a heated debate has been taking place among Haredi leadership on how to respond to New York State Education Department efforts to enforce state education laws for nonpulic schools, including yeshivas.

The Zalmanite faction of Satmar has been working with Agudath Israel, a prominent Haredi lobbying organization, along with an organization known as PEARLS, or Parents for Educational And Religious Liberty in Schools, to choose one of seven “pathways” allowed by the state in order to comply with education laws.

3/7

שרייבן זיי ווייטער דארטן; אז דער הויפט נושא איז דער נושא פון ׳פאנדינגס׳, ווייל דער גאווערמענט האט נישט די מעגליכקייט ׳טעכניש׳ צו פארשפארן א מוסד, אבער זאגן אז א מוסד איז נישט ׳קוואלעפעצירט צו נעמען פאנדינג׳ דאס קענען זיי יא.

2/5/24, 2:06 PM

An important issue at stake is government funding. While the state cannot technically shut down a non-compliant yeshiva, it can determine that it does not qualify for government funding, which has provided yeshivas with millions of dollars over the years.

4/7

דערנאך לייגן זיי צו אז אין געוויסע געגנטער אין ניו יארק זענען פארהאן גאר גרויסע קהילות וואס זענען געגאנגען מיט דעם מהלך פון **׳יא קאפערירן׳**, אבער די אנדערע שרייען אז זיי ווילן נישט גיין מיט די מהלך פון אגודת ישראל און פערלס, וואס זיי פארקויפן אונזערע קינדער פאר געלט, און זיי גייען מיט דעם מהלך אז מ׳זאל גארנישט קאאפערירן מיט די רעגירונג נאר **׳גענצליך איגנארירן׳** די נייע עדיוקעשן גיידליינס.

די דאזיגער באריכט פון די אפיקורסים משולי המחנה איז ווי זאלץ אויף אפענע וואונדן. ■

ביים סטעיט בודזשעט הירונג: יאפפע״ד מיט אגודת ישראל איינשטימיג מיט זעלבע בקשה; געלט פאר די מוסדות!

ווי שוין באריכטעט אין דורותינו פארגאנגענע וואך האט די אגודה אריינגעגעבן א פארלאנג פאר ׳געלט׳ כדי צו קענען גרינגער אדורכפירן די עקוויוועלענט פראצעדור.

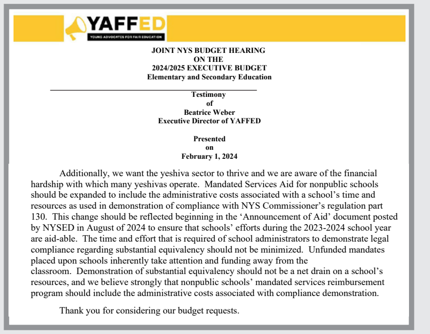
YAFFED
YOUNG ADVOCATES FOR FAIR EDUCATION

JOINT NYS BUDGET HEARING
ON THE
2024/2025 EXECUTIVE BUDGET
Elementary and Secondary Education

Testimony
of
Beatrice Weber
Executive Director of YAFFED

Presented
on
February 1, 2024

Additionally, we want the yeshiva sector to thrive and we are aware of the financial hardship with which many yeshivas operate. Mandated Services Aid for nonpublic schools should be expanded to include the administrative costs associated with a school’s time and resources as used in demonstration of compliance with NYS Commissioner’s regulation part 130. This change should be reflected beginning in the ‘Announcement of Aid’ document posted by NYSED in August of 2024 to ensure that schools’ efforts during the 2023-2024 school year are aid-able. The time and effort that is required of school administrators to demonstrate legal compliance regarding substantial equivalency should not be minimized. Unfunded mandates placed upon schools inherently take attention and funding away from the classroom. Demonstration of substantial equivalency should not be a net drain on a school’s resources, and we believe strongly that nonpublic schools’ mandated services reimbursement program should include the administrative costs associated with compliance demonstration.

Thank you for considering our budget requests.

יעצט ווערט באקאנט אז ביי די בודזשעט הירינג פארגאנגענע וואך האט די הויפט פירער פון יאפפע״ד אויך פארלאנגט פון די רעגירונג צו ׳פארמערן׳ מענדעטעט״ד סערוויסעס פאנדס פאר מוסדות וועלכע ווערן עקוויוויילענט, און אזוי ארום וועלן די מוסדות קענען שנעלער נאכקומען די פארלאנגטע שינויים רח״ל!.

דער דאזיגער פאקט ציעט שטריכן צו א נייעס שוין צוריק אין יאר ׳22 למסף׳, ווען יאפפעד האט אריינגעגעבן א מסירה פאר דעם אטורני זשענעראל קעגן די מוסדות וואס זענען געווען אין זייער קלאגע - און זענען באשטעטיגט געווארן אלס נישט עקוויוויילענט, אז היתכן די מוסדות באקומען די געלט פאר ׳מענדעטעד סערוויסעס׳ אין די צייט וואס זיי זענען נישט עקוויוויילענט.

ומרדכי לא יכרע!!

ביי דעם בודזשעט הירינג האבן די פירער פון יאפפעד אויך באדויערט דעם פאקט אז די מנהיגים פון גרויסע קהילות האבן זיך ארויסגעשטעלט קעגן די געדאנק פון קאפערירן מיט די רעגירונג, וואו זיי שרייבן אויף זייט 2:

We know there will be holdouts and already certain sect leaders have made very public proclamations of rebellion and obfuscation

שניהם בסגנון אחד...

ווי פארשטענדליך האט אויך די אגודת ישראל געהאט עפעס צו זאגן ביים בודזשעט הירונג...און דאס איז טאקע איבער זייער יסודות׳דיגע אגענדע: געלט...

דער דאזיגער פארלאנג זייערע קומט אין א צייט וואס די רעגירונג מישט זיך אריין אין אונזערע הייליגע בתי חינוך, און די איינציגע קאנסקווענצן דערפון איז פאנדינג, טוט גאר די אגודת ישראל, די ׳לוחמים׳ איפן פראנט, בעטן נאך געלט פאר די מוסדות!. ■

« בכלל אזא צד בעולם, תמכנו יסדתינו זיך צו בארעכטיגן אין ליל ערש״ק פ׳ יתרו נאר זיך צו בעטן ביי כלל ישראל און זיך צו בעטן ביי גדולי ישראל, כאטש דאס קומט פון א קטן שבקטנים, אז מ׳זאל פארשטיין אז דער אויבערשטער ווארט אויף אונז, ווייל דער אויבערשטער זאגט, "ותשכח תורת אלקיך אשכח בניך גם אני", אז ס׳איז א וועלט וואס ליידער די חינוך פון אונזערע קינדער איז דאך אויף א אופן פון א נסיון נורא וואס מ׳ווייסט דאך וואס טוט זיך ליידער ביים כלל ישראל, אין די נחת וואס מ׳דארף צו האבן פון קינדער בנינו ובנותינו און דורות, אבער אז ס׳איז נישטא דער סייעתא דשמיא, ווייל מ׳האט זיך אריינגעלאזט מכח נגיעות אין שוחד פון ממון, פון אזעלכע מענטשן וואס מיינען גארנישט קיין שייכות צום חינוך פון כלל ישראל, און זוכן נאר אז מ׳זאל קענען האבן פון די אומות העולם וואס מיר דארפן נישט!, און מיר טארן נישט! און מיר ווילן נישט!, ווי ס׳איז שוין נתבאר געווארן.

בעט מען זיך אז מ׳זאל הערן... און אוודאי ב״ה די גדולי ישראל וואס מיר האבן וואס זענען עומד בראש און פארשטייען ריכטיג אז ס׳איז נישטא אפילו קיין הוה אמינא און קיין צד אז מ׳זאל זיך קענען ארויסלאזן און אריינלאזן אין די זאכן.

אבער דאס באלאנגט פאר גדולי ישראל, **אבער וואס ס׳איז אונז נוגע איז די אחריות פון יעדער טאטע** און מאמע וואס האבן מבטיח געווען ביי הר סיני "בנינו ערבים לנ"ו, און צו די 'בנינו' צושטעלן זאכן וואס אונז האמיר געזען מיט די אויגן וואס מ'האט נישט געקענט אפילו קוקן, נישט אין דער מדינה, אין אנדערע מדינות בעולם און דארטן קאכט זיך אויך א פייער, אונז שעמען זיך צו זאגן אין ביהמ"ד, אז דאס זאלן קינדער זעהן וואס מ'טראגט זיי אן?!

אונז האמיר נישט די הארץ דאס צו קענען ארויסצוזאגן, אונז קען מיר זיך נאר בעטן אז ס'איז די אחריות פון יעדער איינער, ווייל חס וחלילה ותשכח תורת ה' אלקיך אשכח גם אנו, לאמיר זיך נעמען שבת קודש פ' יתרו מיט די ריכטיגע אחריות וואס אונז האמיר מבטיח געווען פארן רבוש"ע און דערהערן עומק דברי חז"ל וואו אונז האמיר מקבל געווען פון ראש ישיבה זי"ע 'קבלו מלכותי'. ■

קטיגור נעשה סניגור?!

ווער זענען אונזערע מצילי החינוך!

שרעקליכע אויפדעקונג: אגודת ישראל האט אונטערגעשריבן א קאנטראקט מיט די רעגירונג פארן יערליכע באצאלדונג פון $350,000 זיך פארפליכטעט דערמיט צו ווערן די רעגירונגס אגענטור ׳געהיים פאליציי׳ זיכער מאכן אז די מוסדות פירן דורך אלע רעגולאציעס פון די ׳עידוקעישאן דעפארטמענט׳ - כי נמכרנו!!

- פאלגט נאך אן אויספירליכע באריכט מיט די דאקומענטן די קומענדיגע וואך אי״ה -

---

צו מנדב זיין א גליון, פאר הערות, און צו באריכטן נייעס, רופט: 845-237-4779 | אזוי אויך קען מען ערהאלטן אין אימעיל אלע דאקומענטן וועלכע
צו באקומען דעם גליון אויף בליץ-פאסט שיקט א אימעיל צו: DOROISEINY@GMAIL.COM | ערשיינט וועכענטליך דורכן איישרייבן ביים אויבערדערמאנטן אימעיל